

Postupy pri toxikologických vyšetreniach liečiv a abúzu drog

Centrom záujmu toxikologického úseku sú intoxikácie neznámou látkou, diferenciálna diagnostika napríklad nejasných psychotických stavov, kontrola pri abstinencnej liečbe, stanovenie koncentrácie terapeutických liečiv a iných toxikologicky významných látok. Laboratórium k tomuto účelu využíva rôzne typy metód (imunochemické, imunochromatografické) a disponuje vysoko citlivou prístrojovou technikou (GCMS, LCMSMS). Zámerom toxikologického vyšetrenia nie je urobiť čo najviac vyšetrení, ale indikovať vyšetrenia cielene, a to tak, aby sa predpokladaná diagnóza u pacienta potvrdila. Pri toxikologických vyšetreniach sa analyzuje len dodaný biologický materiál, preto je dôležité správne zhodnotiť výber a množstvo biologického materiálu. Pri indikovaní vyšetrení by Vám mali pomôcť nasledujúce informácie.

Drogy (aj syntetické)

Pri vyšetrení drog je rozhodujúce zohľadniť možnosti užívania indikovanej drogy u pacienta (aj ekonomické), aktuálny klinický stav, záznamy užívania drog v minulosti. Nie je štandardné dávať vyšetriť celú škálu ponúkaných drog na žiadankách, ak si to okolností prípadu nevyžadujú. Vyšetrenie drog realizujeme len v moči, kde sú v porovnaní s krvou dlhšie detekovateľné pôvodné formy ako aj metabolity drogy. Vyšetrenie zahŕňa skrining drogy (THC) alebo skupiny drog (opiáty, amfetamíny). Pozitívny nález je následne potvrdzovaný špecifickými metódami (GCMS, LCMSMS). V prípade syntetických drog je vyšetrenie obmedzené len na chromatografickú analýzu. Z týchto dôvodov **je potrebné doručiť na vyšetrenie moč v minimálnom množstve 10 ml, optimálne 20ml.** Pred dodaním do laboratória musí byť vzorka moču uskladnená pri teplote 2°C - 8°C.

Intoxikácie liečivami

Liečivá patria medzi početné príčiny náhodných alebo suicidálnych otráv. Otravy sú často kombináciou alkoholu so zmesou liečiv alebo liečiv s ilegálnymi drogami a pod.

Pri intoxikáciach je na vyšetrenie potrebný vždy moč v minimálnom množstve 10 ml, prípadne žalúdočný obsah a 5 ml zrazenej krvi na kvantifikáciu dokázaných látok. Pred dodaním do laboratória sa odporúča biologický materiál skladovať pri teplote 2°C - 8°C. Na žiadanku je vhodné uviesť informáciu o medikácii pacienta pred odberom.

- i) **Cielený dôkaz liečiva** sa robí vždy v moči, v prípade niektorých skupín (napr. benzodiazepínové deriváty) aj v krvi. Iný biologický materiál (žalúdočný obsah, výplach) je žiaduci len vtedy, pokiaľ je odobratý do 2 hod. od požitia noxy. Toxikologická analýza dôkazu liečiv sa opiera o anamnestické údaje získané od príbuzných alebo od samotného pacienta. Údaje o náhodnom, úmyselnom alebo terapeutickom užití (aké liečivá, v akom množstve) je potrebné uviesť na žiadanku pacienta.

- ii) **Pri intoxikáciach neznámou látkou sa uvádza** na žiadanku pacienta „intoxikácia neznámou látkou.“ Pri otravách neznámymi látkami je liečivo vyhľadávané postupom systémovej toxikologickej analýzy. Po skríningových reakciách nasleduje dôkaz zachytených látok špecifickými metódami (GC/MS, LC/MS/MS), prípadne ich kvantitatívne stanovenie v krvi (pokiaľ to robíme).

Tel. číslo: 055/282622 (toxikologické laboratórium, centrálné laboratórium Košice)
Kontaktné osoby: RNDr. Jana Varhačová, RNDr. Renáta Šmilňáková

